

Как же можно изучить эту «новую реальность языка», которая ранее была неизвестна языковедам? Один из возможных путей исследования фоновых практик – это исследование контрастов, различий / дистинкций. Обратимся к примерам. (1) *He was the only possible acceptable escape from her father – the only escape acceptable to her father* (M.Drabble). В первой части предложения сообщается о том, что единственным приемлемым способом избежать тирании отца для девушки, о которой идет речь, является замужество. Знание о приемлемости / неприемлемости того или иного пути является фоновым, культурно обусловленным (пресуппозиция): так, по-видимому, рассуждает сама девушка. Вторая часть предложения представляет собой своеобразное зеркальное повторение данной ситуации, но внутри измененного, ограниченного пространства, в котором речь уже идет о единственном приемлемом для отца способе (*acceptable to her father*). Несмотря на то, что в данном случае ситуация внешне имеет монологичный характер, она диалогична, интерактивна по своей глубинной сути, поскольку в ней имеет место полифония голосов, произносящих слово *acceptable* – это голоса девушки и ее отца.

Полифония, ведущая к изменению фона, может наблюдаться и в случае принадлежности разных голосов одному и тому же субъекту, который из целостного, неразделенного субъекта, индивида становится, в терминах Ж.Лакана, «дивидом, разделенным субъектом»: (2) *The view from the back was that of an old man, thin, frail, intolerable to live with, intolerable to think of as one day not being there because she would have nothing to live for herself* (J.Scott). В данном случае субъект квалифицирует оба варианта ситуации (<отец жив> – <отец мертв>) как неприемлемые для него (*невыносимые – intolerable*).

Подведем краткие итоги. Наиболее созвучным с когнитивно-коммуникативным подходом к исследованию языка представляется деятельностный стиль мышления, представляющий собой порождение глобализации (принцип «увидеть другими глазами»). Когнитивно-коммуникативный подход представляет собой качественно новую альтернативу структуралистским и формально-логическим теориям, в которых полагается, что смысл языковой деятельности придает система знаков или объективная действительность: с его позиций значение языковых единиц формируют фоновые практики, представляющие собой «он-лайнный» контекст осуществляемой при помощи языка деятельности (когнитивный / индивидуальный и коммуникативный / социальный). Для исследования фоновых практик требуются качественно иные методы и приемы, одним из которых является использование дистинкций. Перспективы дальнейших исследований лежат в разработке данного приема, а также выявление других методов и приемов исследования фоновых практик.

Литература

Витгенштейн Л. Философские исследования. 1945 [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://filosof.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000273/index.shtml>. Григорьев А.А. Культурологический смысл концепта: Дис. ... канд. философ. наук: 24.00.01. – М., 2003. – 176 с. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика: Учебник. – Москва: Эдиториал УРСС, 2000. – 352 с. Кубрякова Е.С. Язык и знание: на пути получения знаний о языке: части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с. Цурикова Л.В. Когнитивно-дискурсивная парадигма как новое направление описания и анализа речемыслительной деятельности // Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство. – М., 2009. – С. 78-79. Wittgenstein L. Remarks on the Philosophy of Psychology. – Oxford: Basil Blackwell, 1980. – Vol. 1. [Electronic edition]. Access: <http://www.nlx.com/collections/121>

УДК: 811.111'42

ПЕРЕДЕРІЙ В.А.

(Мелітопольській державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького)

ПОЛІФОНІЧНА НАРАТИВНІСТЬ ДИСКУРСУ БЛОГУ

У статті розглядаються основні лінгвістичні ознаки нарративу. Аналізується поліфонічно нарративний дискурс англomовного блогу, та виділяються його нарративні рівні. Наскрізно ланкою побудови нарративного дискурсу визначається «точка зору». *Ключові слова: наратор, наратив, поліфонічність, дискурс, блог, точка зору.*

Передерій В.А. Полифоническая нарративность дискурса блога. В статье рассматриваются основные лингвистические признаки нарратива. Анализируется полифонично нарративный дискурс англоязычного блога, и выделяются его нарративные уровни. Сквозным звеном построения нарративного дискурса определяется «точка зрения». *Ключевые слова: нарратор, нарратив, полифоничность, дискурс, блог, точка зрения.*

Perederiy VA Polyphonic narrative discourse of the blog. The article focuses on the main linguistic features of narrative.

Polyphonic narrative discourse of English blog is analyzed and its narrative levels are highlighted. The construction of cross-cutting element of the narrative discourse is determined by the "point of view."

Key words: narrator, narrative, polyphony, discourse, blog, point of view.

Вісімдесяті роки ХХ сторіччя знаменували собою початок "нарративного повороту" у науці, лейтмотивом якого стало твердження, що функціонування різних форм знання можна зрозуміти лише шляхом розгляду їхньої нарративної, розповідної природи [Ліотар 1998, с. 56]. Нарративний поворот пов'язаний з усвідомленням важливості розповіді у людському житті. Не викликає сумнівів значущість нарративу не лише у художній літературі й ораторському мистецтві, а й у науковому дискурсі й у побутовому спілкуванні.

Фредрик Джеймісон вважає, що нарративна процедура «створює реальність», стверджуючи як її відносність так і свою «незалежність» від отриманого сенсу. Бартом текст розглядається як «ехокамера», яка повертає суб'єкту лише привнесений ним зміст, а розповідь ведеться заради самої оповіді, а не заради прямого впливу на дійсність, тобто, кінець кінцем, поза межами будь-якої функції, окрім символічної діяльності як такої. Порівнюючи класичну працю – «твір» і постмодерністський «текст» Барт пише, що твір замкнутий, зводиться до певного означуваного. У тексті, навпаки, означуване постійно відкладається на майбутнє.

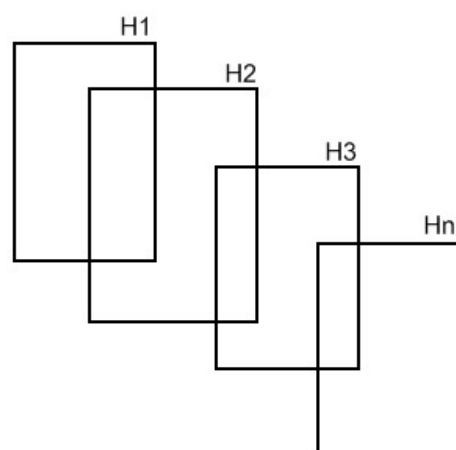
За ідеями М. Постера, зміст оповідання розуміється у процесі нарації, тобто мислиться як позбавлений якогось певного онтологічного забезпечення і такий, що виникає в акті суто суб'єктивного зусилля.

За оцінкою Й. Брокмейєра і Рома Харре, нарратив є не описом якоїсь реальності, а «інструкцією» з визначення і розуміння останньої, наводячи як приклад правила гри у теніс, які лише створюють ілюзію опису процесу гри, а насправді є лише засобом «викликати гравців до існування».

Ще однією характеристикою нарративу виступає запропонований Італо Кальвіно термін «*leggerezza*» — легкість, яку нарративна уява може вдихнути у *pezantezza* – важку дійсність [<http://ru.wikipedia.org/wiki/Нарратив>].

У рамках свого дослідження В. Лабов визначає нарратив як сукупність специфічних лінгвістичних засобів, що перетворюють «сирий» минулий досвід у хронологічно впорядковані й емоційно і соціально оформлені події: нарратив – це «спосіб репрезентації минулого досвіду за допомогою послідовності впорядкованих речень, які відображають часову послідовність подій» [Labov, William 1972, с 25].

Ми будемо мати на увазі під нарративністю тип розповіді, у якому автор розповіді й оповідач можуть не співпадати, так як наратор - категорія суто текстова, а автор - позатекстова. Наратор є модальним фокусом, який задає систему часів, оцінок й інформації. Наратив – це те, що конструює наратор. Звідси можна зробити висновок, що поліфонічний нарратив - це сукупність нараторів, які модулюють власне дискурс. У блзі схематично це можна показати таким чином:

H-наратор, n - безкінечність

Предметом дослідження у нарративному аналізі є розказана історія з точки зору способів упорядкування досвіду у послідовний ланцюжок подій: нарративний аналіз вивчає не лише зміст життєвого досвіду, а і форми роздуму над ним - лінгвістичні і культурні ресурси побудови історії і переконання слухача у її достовірності. Нарративний аналіз передбачає співвідчуття життєвої ситуації

«іншого» на основі власних навичок емпатії.

Об'єктом нашого дослідження є наративна поліфонічність блогу.

Метою нашого дослідження є визначення поліфонічної наративності дискурсу блогу

Завданням нашого дослідження є визначення істинності наративу певного англомовного блогу.

Необхідними лінгвістичними ознаками наративу є: 1) наявність підрядних речень, які відповідають часовій організації подій: *“And now, since my back hurting isn't bad enough, so I have a SINUS INFECTION, that's why COLOR me irritated and made miserable”*. 2) віднесеність оповіді до минулого часу: *“The visit was the usual blend of nice and frustrating. It was good to see everyone. Heather was doing better, just moved into her own house with Cooper and was working nights. She was trying to keep a balance with her ex-husband, keeping the peace because he kept their son while she was working. Seemed everyone gave her a hard time because he took advantage of the fact, coming to her house a lot, eating her food, etc.”* 3) наявність певних структурних компонентів – орієнтування (опису місця, часу дії, персонажів), ускладнення чи конфлікту, оцінки (вираження авторського ставлення до подій), разв'язання ускладнення і коди (завершення розповіді і її відношення до «тут-і-тепер»): *“I think Mom and Uncle Jimmy are trying to pull me into some of the drama with Helen, the woman who is paid by worker's comp to take care of Mom but doesn't. I told Mom she needs to discuss this all with her attorney. Mom moved to Uncle Jimmy's last week. Helen has been up once, this evening at 5pm for an hour and a half. Yep, the attorney needs to be involved and a replacement found if the woman doesn't want to come and do her job. I told mom, it's not mean, it's a fact. If she doesn't work, she shouldn't get paid. Period.”* [<http://eternalneophyte.livejournal.com/>].

Лабов формулює такі основні поняття наративного аналізу: *«інформаційна значимість»* (розповідь має зацікавити аудиторію, щоб виправдати своє виникнення); *«кредит довіри»* (ступінь впевненості аудиторії у тому, що події сталися саме так, як їх описує оповідач) – чим вища інформаційна значимість, тим менший кредит довіри (чим більш відомими виявляються події для аудиторії, тим менше вона довіряє оповідачу); *«каузальність»* (вибір причин і наслідків у потоці подій); *«схвалення чи несхвалення»* аудиторією бачення світу оповідачем; *«об'єктивність»* (як вираз емоцій чи як спостереження матеріальних об'єктів і подій).

Основоположником теорії «поліфонічності» під якою розуміють діалог мов, який виникає або на основі цитування слова у новому культурному контексті, або схрещення слова, яке пародіює з тим, що пародіюється можна вважати М.М. Бахтіна.

Традиційна назва наративного аналізу, *«сюжетний»* аналіз, говорить про те, що він ґрунтується на принципах структурного розгляду тексту, які були висунуті на початку ХХ ст. В. Проппом [Пропп 1963, с. 12].

В цілому наративний аналіз можна віднести до *інтерпретативної парадигми* соціального знання, у рамках якої вербальні, і невербальні засоби розглядаються як «вікна» у внутрішній світ людини і стають майже невідмінними від реальності.

Робота з наративами передбачає декілька етапів: 1) безпосередня участь інформанта (рефлексія, спогади, накопичення окремих фактів у спостереженнях); 2) конструювання наративу так, щоб авторська інтерпретація подій стала зрозуміла учасникам дискурсу; 3) фіксація мовленнєвої дії; 4) аналіз (вивчення наративу з точки зору форми, стилю і розміщення життєвих фрагментів) і створення певної міні-теорії (власної версії явища, що вивчається), виходячи із поставлених дослідницьких завдань і теоретичних уподобань; 5) сприйняття реципієнтами наративу (можливі коментарі). Кожен із перерахованих етапів, з одного боку, конституює описуваний у наративі досвід, надаючи йому зміст, а з іншого, – «стискає», редукує, спотворює і змінює його.

Поліфонічно-нاراتивним дискурсом ми будемо вважати дискурс, який має часову структуру й описує змінну ситуацію (тобто такий, що відповідає вимогам подієвості). Це може бути рецензія, відгук про кінофільм, серіал, балет, і т. п. (тобто те, що є артефактами масової культури).

Можна виділити такі наративні рівні дискурсу блогу:

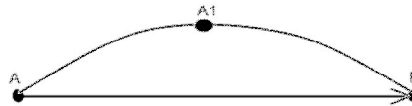
1. **Архів повідомлень**
2. **Власне наративний дискурс**
3. **Позанаративний дискурс**

При наративному аналізі дискурсу блогу перш за все ми розглядаємо:

1. Сигніфікативний маршрут від автора повідомлення до автора блогу (одного чи декількох), де А – автор поза мережею, Б – наратор у тексті блогу, А1 – віртуальна персона автора.

Звідси маємо:

A1 впливає на A й ускладнює конструкцію нарративу, що відрізняє дискурс блогу від інших нарративів.

2. Егоцентричність і темацентричність нарративного простору блогу, яка може варіюватися.

Проаналізувавши поліфонічну нарративність дискурсу блогу можна зробити такий **висновок**: розгорнутість на віртуальну персону і реальну персоналію в інтерактивному форматі блогосфери може бути спонтанно підмінена предметоцентричністю конкретного повідомлення, коли нарративний фокус зміщується з наратора на зміст, тоді зміст отримує розширений розвиток у поліфонічному просторі (стає власністю усіх). Визначити поліфонічну нарративність дискурсу блогу неможливо, це можна зробити тільки за наявності детально проаналізованих коментарів.

Наскрізною ланкою при побудові нарративного дискурсу є також так звана точка зору, яка визначає темпоральну організацію нарративного дискурсу. «Точка зору» є авторською позицією, з якої ведеться розповідь (опис) у художньому тексті. В. Шмідт визначає поняття точки зору як «вузол умов, який утворюється зовнішніми і внутрішніми факторами і впливає на сприйняття і передачу подій», где події, що розповідаються – об'єкт точки зору [Шмідт 2003, с. 121].

В обох моделях точка зору («сприйняття і передача подій») обумовлені або внутрішніми, або зовнішніми факторами. «Наратор» може передавати події, знаходячись «ізсередини», спостерігаючи все своїми очима, даючи тому, що відбувається, власну оцінку і т.д., або «іззовні», наче віддаляючись від подій, які оповідаються, і передаючи слово персонажам твору.

Вплив «точки зору» на організацію поліфонічної нарративності дискурсу блогу буде розглянутий надалі в окремій роботі.

Література

Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Пер. с фр. Н.А. Шматко. СПб., 1998. – 160 с. *Пропт В. Я.* Морфология сказки. – М.: Наука, 1969. – 176 с. *Шмидт А.* Нарратология. – М.: Языки славянской культуры, 2003. – 312 с. – (Studia philologica). *Labov, William.* The Transformation of Experience in Narrative Syntax // Language in the Inner City. Philadelphia, 1972. – 236 p. [Електронний ресурс] <http://ru.wikipedia.org/wiki/Нарратив> [Електронний ресурс] <http://eternalneophyte.livejournal.com/>

УДК: 821.111.С-1.08:81'25

РАЗУМОВИЧ І.А.

(Запорізький національний університет)

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ

(НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ СОНЕТУ №84 З ЦИКЛУ «АСТРОФІЛ І СТЕЛЛА» Ф. СІДНІ)

У статті розглядаються особливості відтворення художніх засобів при перекладі поетичного тексту. Порівняно два варіанти перекладу, визначено головні принципи відтворення тропів. Показано залежність адекватності перекладу від вміння перекладача однаково відобразити як формальні, так і змістові особливості оригіналу.

Ключові слова: поетичний переклад, тропи, римування, адекватний переклад.

Разумович І.А. Особенности интерпретации поэтического текста (на материале сонета №84 из цикла «Астрофил и Стелла» Ф. Сидни). В статье рассматриваются особенности воссоздания художественных средств при переводе поэтического текста. Сравниваются два варианта перевода, определяются главные принципы воссоздания тропов. Показана зависимость адекватности перевода от умения переводчика одинаково отобразить как формальные, так и смысловые особенности оригинала.

Ключевые слова: поэтический перевод, тропы, рифма, адекватный перевод.

Razumovich I.A. Peculiarities of the interpretation of the poetic text (based on the sonnet 84 from 'Astrophel and Stella' by Sir Ph. Sidney). This article considers the main peculiarities of the translation of the tropes in poetry. The two examples of the